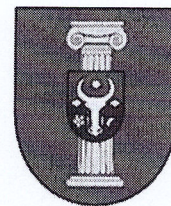

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 261/02**

mun. Chișinău

20 iunie 2022

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate (în continuare - ANI), Irina OLĂRESCU, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dlui Vitalie Cuței, IDNP – [REDACTED], domiciliat în [REDACTED], Consilier în cadrul Consiliului Raional Edineț, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016), a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A CONSTATAT:

În fapt,

Circumstanțele ce au servit drept motiv pentru declanșarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese:

La data de 22.02.2022 în condițiile art. 30 din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132/2016, prin intermediul sistemului electronic de distribuire aleatoriu a sesizărilor, a fost repartizată spre verificare sesizarea cu nr. 1361 din 22 februarie 2022.

În textul sesizării se reclamă pretinsul conflict de interese admis de **dl. Cuței Vitalie**, consilier în cadrul Consiliului raional Edineț, materializat prin participarea la luarea deciziei **nr. 1/25 din 08.02.2022** privind alocarea sumei de **1.000.000 lei** ca ajutor pentru Catedrala "Sfântul Vasile cel Mare" din municipiul Edineț. În textul sesizării se mai indică că **dl. Cuței Vitalie**, este membru al consiliului parohial al comunității Religioase Catedrala cu Hramul "Sf. Vasile cel Mare" din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, mun. Edineț. Totodată, drept elemente de ordin probatoriu la sesizare fiind atașate următoarele documente:

a) Răspunsul Agenției Servicii Publice potrivit căruia se confirmă calitatea de membru al consiliului Parohial a dl. Vitalie Cuței în cadrul Comunității Religioase Catedrala cu Hramul "Sf. Vasile cel Mare" din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova din mun. Edineț, [REDACTED];

b) Copia cererii nr. 2 a Eparhiei de Edineț și Briceni prin care se solicită alocarea mijloacelor bănești în sumă de 1 milion de Lei;

c) Copia Deciziei nr. 1/25 din 08.02.2022 a consiliului raional Edineț privind alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare;

În ordinea art. 31 alin. (1) și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate are obligația, în termen de 30 zile de la data repartizării sesizării, să efectueze verificarea prealabilă a sesizării întru stabilirea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, cu emiterea unui proces verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului.

Astfel, în temeiul art. 31 alin. (1) și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 coroborate cu art. 75 Cod administrativ, a fost demarată procedura de verificare prealabilă a sesizării întru

stabilirea respectării condițiilor de formă și conținut a sesizării și existența bănuielii rezonabile de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese.

Analizând condițiile de admisibilitate a sesizării, se constată că sub aspectul respectării condițiilor de formă și conținut, sesizarea corespunde rigorilor legii, iar obiectul sesizat vizează aria de competență a Autorității Naționale de Integritate.

Urmare a procedurii de verificare prealabilă a sesizării, luând act de aspectele semnalate în sesizare și de obligația subiectului declarării de a respecta regimul juridic al conflictelor de interese, conturându-se o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, la data de 21.03.2022, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, conform procesului-verbal nr. 189/02, în privința dlui Cuței Vitalie, consilier în cadrul Consiliului raional Edineț, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Ulterior, prin scrisoarea nr. 04-02/1566 din 21.03.2022, dl Vitalie Cuței a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 32 din Legea 132/2016.

În ordinea art. 85 alin. (3) și art. 87 alin. (1) din Codul administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducându-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

Astfel, în temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20 alin. (1) lit. b), art. 32 alin. (3)-(5) art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132/2016, pentru realizarea atribuțiilor de control și în vederea acumulării materialului probatoriu relevant, prin scrisoarea nr. 04-02/1917 din 04.04.2022 au fost solicitate Agenției Servicii Publice informații și documente relevante cazului.

Dl Vitalie CUȚEI, conform informațiilor confirmate prin răspunsul Comisiei Electorale Centrale nr. CEC-8/731 din 28.03.2022, înregistrat în cadrul ANI cu nr. 2476 din 30.03.2022 exercită mandatul de consilier în cadrul Consiliului Raional Edineț, în temeiul Hotărârii Judecătorei Edineț, sediul Central din 01 noiembrie 2019, prin urmare dl Vitalie CUȚEI deține calitatea de subiect al declarării, în contextul art. 3 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 133/2016.

Prin scrisoarea înregistrată în cadrul ANI nr. 2935 din 11.04.2022, ca răspuns la solicitarea nr. 04-02/1916 din 04.04.2022, Consiliul Raional Edineț, a expediat copiile autentificate:

- 1) Dosarul nr. 80/02/1-19- Proiectul de Decizie ”Proiectul de decizie ”Cu privire la alocarea mijloacelor Financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare al cărui autor este dl. Vitalie CUȚEI
- 2) Procesul-Verbal al ședinței Consiliului raional Edineț din 08.02.2022
- 3) Decizia nr 1.25 din 08.02.2022 privind alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare ;

Prin scrisoarea înregistrată în cadrul ANI nr. 3133 din 15.04.2022, ca răspuns la solicitarea nr. 04-02/1917 din 04.04.2022, Agenția Servicii Publice, a expediat copiile autentificate a actelor din dosarul de evidență al Comunității Religioase Catedrala cu Hramul ”Sf. Vasile cel Mare” din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, mun. Edineț, [REDACTED], IDNO: 1019620005774 precum:

- 1) Decizia nr. 120 din 25.04.2019 privind înregistrarea comunității religioase.
- 2) Statutul comunității religioase înregistrată cu nr. 2730 la data de 25.04.2019.
- 3) Extras din Registrul de Stat al persoanelor juridice.
- 4) Înștiințarea despre luarea la evidență fiscală din 02.05.2019.

Astfel, analizând materialele remise de către Consiliul Raional Edineț, s-a stabilit că autorul Proiectului de decizie cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare este dl. Vitalie CUȚEI. Potrivit Procesului Verbal nr. 1 din 08.02.2022 al ședinței Consiliului Raional, la examinarea propunerii privind alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei a luat cuvântul dl. Vitalie CUȚEI și a solicitat consilierilor să voteze pentru proiectul de decizie.

Suplimentar, inspectorul reține că din conținutul textului procesului verbal nu este clar dacă dl. Vitalie CUȚEI a participat la luarea deciziei privind alocarea mijloacelor bănești. Prin scrisoarea înregistrată în cadrul ANI nr. 3489 din 26.04.2022, ca răspuns la solicitarea nr. 04-02/2256 din 19.04.2022, Consiliul Raional Edineț informează că în condițiile art. 19 alin. (6) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală "Consiliul local poate stabili adoptarea unor decizii prin vot secret sau prin vot nominal", astfel prin scrisoare se comunică că la ședința consiliului din data de 08.02.2022 nu au parvenit solicitări privind exprimarea votului nominal.

În vederea confirmării/infirmării participării dl. Vitalie CUȚEI la luarea deciziei cu nr. 1/25 din 08.02.2022, prin scrisoarea cu nr. 3975 din 16.05.2022 ca răspuns la solicitarea nr. 04-02/2513 din 04.05.2022, dl. Vitalie CUȚEI confirmă că a participat la ședința Consiliului Raional din 08.02.2022 și că a participat la votarea Deciziei cu nr. 1/25.

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, dlui Vitalie CUȚEI i-a fost solicitat prezentarea explicațiilor asupra obiectului controlului.

În explicațiile sale, depuse în adresa ANI la data de 26.05.2022, dl Vitalie CUȚEI a indicat următoarele:

"În temeiul circumstanțelor de fapt și de drept invocate în prezenta, solicit:

- 1. Emiterea, potrivit prevederilor art. 34 alin. (2) din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la ANI, a unui act privind lipsa încălcării regimului juridic al declarării intereselor personale.*

La moment exercit funcția de consilier în cadrul consiliului raional Edineț. Mandatul respectiv a fost validat prin Hotărârea Judecătorească 3-101/19 din 01.11.2019.

Cu referire la acuzația adusă referitor la încălcarea regimului juridic de declarare a intereselor personale în momentul participării la luarea deciziei nr. 1/25 din 08.02.2022 privind alocarea sumei de 1.000.000 Lei ca ajutor pentru Catedrala "Sfântul Vasile cel Mare" din mun. Edineț, explic următoarele.

Menționez că activitatea mea în cadrul consiliului comunității Religioase Catedrala cu Hramul "Sfântul Vasile cel Mare" din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova din mun. Edineț, nu este una remunerată. Aceasta este o participare onorifică și reprezintă o formă de exercitare a libertății mele de religie, drept subiectiv care îmi este garantat de art. 9 CEDO.

Menționez că potrivit art. 3 din Legea RM nr. 133 din 17.06.2017 privind declararea averii și intereselor personale, noțiunea de interes personal este definită de legiuitor ca orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizațiile necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

Aceeași lege definește conflictul de interese ca fiind acea situație în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

Din cele menționate, este evident că interpretarea noțiunii de conflict de interese, precum și la aprecierea existenței sau inexistenței, la subiectul declarării a obligațiilor stabilite de art 12 din Legea RM nr. 133 din 17.06.2016, urmează a se ține cont de noțiunea de interes personal.

În acest sens, menționez faptul că la definirea noțiunii de interes personal legiuitorul a făcut referire la un interes material sau nematerial care derivă din a) activitatea în calitate de persoană privată a subiectului declarării, b) din relațiile cu persoane apropiate subiectului declarării, c) din relațiile subiectului declarării cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, d) din relațiile sau afiliațiile subiectului declarării cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

În ordinea celor menționate la aliniatul precedent remarc faptul că apartenența mea la comunitatea religioasă Catedrala cu Hramul "Sfântul Vasile cel Mare" precum și calitatea de membru a consiliului acesteia nu poate fi încadrată la nici una din situațiile stabilite de legiuitor la redactarea art. 3 din Legea nr. 133.

În acest sens menționez că potrivit art. 3 din Legea nr. 125 din 11.05.2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie noțiunea de comunitate religioasă este definită ca o parte componentă locală a cultului religios reprezentând o asociere de persoane care se constituie și își desfășoară activitatea pe principiile liberului consimțământ, autonomiei, autogestunii, egalității în drepturi a tuturor membrilor, create în scopul profesării în comun a credinței. Comunități religioase sînt parohiile, comunitățile monahale sau mănăstirile, congregațiile, frățiile, bisericile locale.

Astfel constat că noțiunea de comunitate religioasă, așa cum este definită aceasta de legiuitor la art. 3 din Legea nr. 125, nu poate fi încadrată la noțiunea de persoană juridică sau alți agenți economici, de organizații necomerciale, sau de partide politice și organizații internaționale.

Apreciez că în cazul în care legiuitorul ar fi dorit ca noțiunea de de interes personal să înglobeze și apartenența subiectului declarării la o comunitate religioasă, acesta ar fi făcut referire expresă la acest termen, așa cum a făcut referire la termenul de partide politice și organizații și organizații internaționale care, în esență sunt persoane juridice. În situația în care termenul comunitate religioasă nu se regăsește la nici una din categoriile specificate la art. 3 din legea 133, consider că raportarea apartenenței mele la comunitatea religioasă Catedrala cu Harmul "Sfîntul Vasile cel Mare" precum și calitatea de membru al consiliului acesteia, la noțiunea de interes personal și deducerea pe baza acestei raportări a concluziei că în cazul dat aș fi fost în conflict de interese, reprezintă o interpretare extensivă defavorabilă și imprevizibilă a voinței expuse de legiuitor la art. 3 și 12 din Legea nr. 133.

Pe lângă cele menționate, remarc faptul că în ghidul privind conflictele de interes adoptat și publicat de ANI, nu este nici cea mai vagă trimitere sau avertizare că apartenența la o comunitate religioasă ar putea fi calificată ca un interes personal.

Inclusiv din acest motiv, apreciez că în cazul dat, definițiile date de legiuitor la art. 3 din legea 133, chiar și cu o consiliere adecvată, nu erau în măsură să indice asupra obligației mele de a aprecia că apartenența la comunitatea religioasă Catedrala cu Hramul "Sfîntul Vasile cel Mare", precum și calitatea de membru al consiliului acesteia, ar fi reprezentat interes personal și implicit să-mi permită să îmi adaptez conduita la una din obligațiile stabilite de art. 12 din legea nr. 133 în procesul de luare a deciziei nr. 1/25 din 08.02.2022, precum și să anticipez în mod rezonabil consecințele care pot apărea în cazul nerealizării acestora.

În egală măsură menționez că o asemenea interpretare ar fi atît de neașteptată și imprevizibilă încît adoptarea acesteia în practica ANI ar însemna reținerea conflictelor de interese în raport cu toate persoanele care sunt membri ai unei comunități religioase și iau decizii în raport cu acestea. În mod evident, în colectivitățile locale în care majoritatea absolută a locuitorilor sunt membri ai unei singure comunități religioase, o astfel de interpretare a art. 3 și 12 din legea 133 ar face imposibilă soluționarea chestiunilor legate de de comunitatea respectivă.

Deoarece în speță, apartenența mea la comunitatea religioasă Catedrala Sfîntul Vasile cel Mar, precum și calitatea de membru al consiliului acesteia, nu poate fi catalogată ca interes personal, iar prin urmare participarea mea la luarea deciziei nr. 1/25 din 08.02.2022 nu poate fi apreciată ca realizată în conflict de interese, consider că procedura de control inițiată în temeiul procesului verbal nr. 189/02 urmează a fi încheiată cu emiterea actului de constatare a lipsei încălcării regimului juridic al declarării intereselor personale.

Apreciez că o altă soluție decît cea solicitată de mine va fi bazată pe o interpretare extensivă a legii, contrară articolelor 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție și implicit va constitui o ingerință nejustificată și neprevăzută de lege în dreptul meu subiectiv garantat de art. 9 CEDO.,

În drept,

Cadrul legal relevant:

Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate

Potrivit art. 6 lit. b), în vederea realizării misiunii sale, Autoritatea are următoarele funcții [...] precum, exercitarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Articolul 7 alin. (2) lit. a) prevede că, în domeniul exercitării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, Autoritatea constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

În conformitate cu art. 37 alin. (1), Autoritatea efectuează controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau persoane juridice, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale metodologiei de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. [...]

Succesiv, alin. (3), stabilește că, după repartizarea aleatorie a sesizărilor de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate inițiază verificarea prealabilă a acestora.

Alin (4) Prevederile art. 30, 31, 32, ale art. 33 alin. (6)–(8), (12) și (13), ale art. 35 și 36 se aplică în modul corespunzător.

Alin. (5) Controlul nu poate fi inițiat în cazul în care de la admiterea conflictului de interese sau de la apariția stării de incompatibilitate, de restricție sau de limitare au trecut mai mult de trei ani.

La fel, potrivit art. 38 alin. (1), în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese [...].

Totodată, în temeiul art. 39 alin. (1), în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică.

Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale

Astfel, în conformitate pe prevederile art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, constituie **conflict de interese** – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din:

- activitățile sale în calitate de persoană privată,
- din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate,
- din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

În corespundere cu dispozițiile art. 12 alin. (3)-(4) din aceeași Lege, *conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează*

persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Succesiv, art. 12 alin. (5) al aceleiași legi prevede că, informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Consecutiv, art. 12 alin. (7), prevede că, Președintele Republicii Moldova, Președintele și deputații Parlamentului, Prim-ministrul, membrii Guvernului, Procurorul General, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, președintele Consiliului Superior al Procurorilor, deputații Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia, președinții de raioane, consilierii locali, primarii și alți conducători ai organizațiilor publice sînt obligați să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin. (5).

Art. 14 alin (2) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz.

Aliniatul (3) al articolul sus menționat, prevede că pînă la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

La fel, alin. (4) statuează că, subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informînd toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor. În cazul soluționării conflictului de interese real prin abținere, prevederile art. 12 alin. (4)–(9) nu se aplică, subiectul declarării fiind obligat să informeze cu privire la soluționarea prin abținere șeful ierarhic, organul ierarhic superior, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz.

Succesiv, potrivit art. 12 alin. (10) al legii date, Conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală.

În corespundere cu art. 21 alin. (1) Consilierul poate fi prezent la ședința consiliului, însă nu participă la adoptarea deciziilor în condițiile existenței unui conflict de interese, atunci cînd este conducător sau membru al organelor de conducere ale întreprinderii, instituției, organizației sau ale filialelor și reprezentanțelor acestora, în a căror privință se adoptă decizia;

Legea nr. 125 din 11.05.2017 privind libertatea de conștiință, de gîndire și de religie

Articolul 3 prin noțiunea de *comunitate religioasă* se înțelege – **parte componentă locală a cultului religios** reprezentînd o asocieră de persoane care se constituie și își desfășoară activitatea pe principiile liberului consimțămînt, autonomiei, autogestiei, egalității în drepturi a tuturor membrilor, creată în scopul profesării în comun a credinței. Comunități religioase sînt parohiile, comunitățile monahale sau mănăstirile, congregațiile, frățiile, bisericile locale

Articolul 15 alin. (3) activitatea economico-financiară a cultelor religioase se află sub controlul statului. Asupra părților componente ale cultelor religioase, precum și asupra instituțiilor și întreprinderilor înființate de ele se extinde legislația fiscală.

Articolul 17. alin. (1)- (2) cultele religioase și părțile lor componente sînt persoane juridice în condițiile prezentei legi. În calitate de persoane juridice, cultele religioase și părțile lor componente sînt egale în drepturi și obligații, fiind supuse normelor Codului civil.

Articolul 20. alin. (8) datele despre înregistrarea de stat a părților componente ale cultelor religioase se consemnează în Registrul de stat al persoanelor juridice.

Raportând prevederile legale expuse la circumstanțele de fapt, se constată următoarele:

Aprecierea inspectorului de integritate

Conform prevederilor art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea 133/2016, dl Vitalie CUȚEI a dobândit calitatea de subiect al declarării intereselor personale, urmare a validării mandatului de consilier prin Hotărârii Judecătorei Edineț (sediul Central) din 01 noiembrie 2019.

Succesiv, art. 6 din Legea nr. 132/2016 lit. b) Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Inspectorul de integritate, în conformitate cu art. 19 lit. b) din aceeași Lege, desfășoară controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

În acest sens, inspectorul de integritate a identificat cadrul normativ pertinent speței enunțate în felul următor, potrivit prevederilor art. 2 al Legii nr.133/2016:

conflict de interese – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

Astfel raportând prevederile legale citate supra la situația din speță, inspectorul de integritate deduce că conflictul de interese este situația în care subiectul declarării dl Vitalie CUȚEI, deținând mandatul de consilier în cadrul consiliului raional Edineț, a avut un interes personal (ce rezultă din relațiile sale cu persoana juridică, mai exact cu "Comunitatea religioasă Catedrala cu Hramul " Sf. Vasile cel Mare" din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova din mun. Edineț, [REDACTAT], înregistrată în Registrul de Stat al Persoanelor Juridice IDNO:1019620005774.

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării dl Vitalie CUȚEI, este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct (actele juridice enunțate supra) sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Contextual, inspectorul de integritate a reținut că subiectul declarării dl. Vitalie CUȚEI în temeiul art. 12 alin. (7) al Legii 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale este obligat să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află.

Obligativitatea legală care nu a fost respectată de subiectul declarării dl. Vitalie CUȚEI, în cele din urmă acesta prin Dispoziția nr. 1/25 din 08 februarie 2020, cu încălcarea prevederilor art. 12 alin. (7) Legii 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale, a elaborat un proiect de decizie privind alocarea sumei de 1.000.000 lei, participînd la votarea proiectului de decizie

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre

natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Reiterează inspectorul de integritate că în conformitate cu prevederile art. 12, alin. (7), din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, dl Vitalie CUȚEI, exercitând mandatul de consilier în cadrul consiliului raional Edineț, era obligat să informeze ANI imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real.

Totodată, în conformitate cu art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Potrivit art. 14 alin. (1)-(3) din Legea nr. 133/2016, soluționarea unui conflict de interese real se face prin examinarea situației de conflict și prin determinarea și aplicarea opțiunii pentru soluționarea conflictului. Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz.

Conform informației din Registrul declarațiilor a conflictelor de interese a ANI, dl Vitalie CUȚEI nu s-a adresat în conformitate cu art. 14 alin. (1)-(3) din Legea nr. 133/2016 către organul competent (ANI) de a soluționa conflictele de interese reale în care s-a aflat, ci în mod deliberat, a participat la votarea unei decizii în situația unui conflict de interese apărut, contrar prevederilor art. 12 alin. (3) și (7) al Legii nr. 133/2016.

Astfel, examinând materialele acumulate la dosarul de control, explicațiile dl Vitalie CUȚEI în raport cu prevederile legale care guvernează speța, inspectorul de integritate constată că dl Vitalie CUȚEI, consilier în cadrul consiliului raional Edineț, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese prin:

- **nedeclararea** conflictului de interes real conform art. 12 alin. (4), (5) din Legea nr. 133/2016 materializat prin participarea la luarea Deciziei nr. **nr. 1/25** din **08.02.2022** privind alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare;

- **nesoluționarea** în modul corespunzător a conflictului de interese reale prin abținere conform art. 14 alin. (3), (4) din Legea nr. 133/2016;

- **consumarea** conflictelor de interese prin participarea la luarea Deciziei **nr. 1/25** din **08.02.2022** privind alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare.

Inspectorul de integritate nu a reținut argumentul dl. Vitalie CUȚEI, formulat în punctul său de vedere potrivit căruia ultimul susține ”că noțiunea de comunitate religioasă, așa cum este definită aceasta de legiuitor la art. 3 din Lega nr. 125, nu poate fi încadrată la noțiunea de persoană juridică sau alți agenți economici, de organizații necomerciale, sau de partide politice și organizații internaționale,,.

Contrar celor menționate, inspectorul de integritate reține că la art. 3 al Legii 125/2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie, prin noțiunea de **comunitate religioasă** se înțelege *acea parte componentă locală a cultului religios reprezentînd o asociere de persoane care se constituie și își desfășoară activitatea pe principiile liberului consimțămînt, autonomiei, autogestunii, egalității în drepturi a tuturor membrilor, creată în scopul profesării în comun a credinței. Comunități religioase sînt parohiile, comunitățile monahale sau mănăstirile, congregațiile, frățiile, bisericele locale*

Potrivit art. 15 al aceleiași legi, activitatea economico-financiară a cultelor religioase se află sub controlul statului. Asupra părților componente ale cultelor religioase, precum și asupra instituțiilor și întreprinderilor înființate de ele se extinde legislația fiscală.

În consecință, argumentele/justificările invocate de dl Vitalie CUȚEI nu pot fi apreciate ca fiind concludente și pertinente, deoarece în condițiile art. 17. alin. (1)- (2) al aceleiași legi, cultele religioase și părțile lor componente sînt persoane juridice în condițiile prezentei legi.

În calitate de persoane juridice, cultele religioase și părțile lor componente sînt egale în drepturi și obligații, fiind supuse normelor Codului civil.

La articolul 20. alin. (8) al aceleiași legi, prevede că datele despre înregistrarea de stat a părților componente ale cultelor religioase se consemnează în Registrul de stat al persoanelor juridice.

Suplimentar, inspectorul reține influența depășită a dlui. Vitalie CUȚEI în exercitarea mandatului de consilier în cadrul Consiliului Raional Edineț în raport cu interesele rezultate din relația sa cu persoana juridică (Comunității Religioase Catedrala cu Hramul "Sf. Vasile cel Mare" din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova din mun. Edineț, [REDACTED]), admisă prin crearea unui proiect de Decizie și participarea la votarea acestui proiect de decizie.

Se precizează că la data de 29.10.2021 au fost operate și publicate în Monitorul Oficial nr. 264-265 modificări în Legea nr. 132/2016 și Legea nr. 133/2016. Astfel art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 statuează că facta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

Conform art. 73 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

Totodată potrivit art. 38, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 132/2016, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Prin prisma dispozițiilor art. 39 alin. (1) din aceeași lege, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Subsecvent alin. (2) art. 39 din legea precitată stabilește că *inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.*

În corespundere cu alin. (5) din același articol la aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

La caz, inspectorul de integritate reține argumentul dl Vitalie Cuței care susține că activitatea sa în cadrul consiliului comunității religioase nu este una remunerată, or cele susținute de către subiectul controlului sunt confirmate și prin extrasele din sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat.

Suplimentar la adoptarea deciziei, inspectorul reține că dl. Vitalie CUȚEI nu a încălcat anterior regimului juridic al conflictelor de interese, iar în ce privește natura abaterilor, inspectorul concluzionează că subiectul declarării, în exercitarea atribuțiilor funcționale nu ar fi prejudiciat interesul public avînd în vedere că proiectul de decizie privind alocarea mijloacelor financiare

pentru construcția Catedralei cu Hramul "Sf. Vasile cel Mare" a fost votat de către 22 de consilieri raionali din cei 29 prezenți .

Prin urmare, la etapa adoptării deciziei de sancționare a subiectului controlului, inspectorul de integritate a ținut cont că acțiunile admise de către dl Vitalie CUȚEI în corelație cu criteriile prevăzute la art. 39 alin. (2) din Legea nr. 132/2016. Astfel, inspectorul de integritate consideră distonantă aplicarea în privința dl. Vitalie CUȚEI a măsurii de încetare a raporturilor de muncă, a măsurii de aplicare a interdicției în ocuparea funcției publice, precum și adresarea instanței de judecată unei cereri privind constatarea nulității actului administrative care a fost semnat de către dl. Vitalie CUȚEI cu încălcarea dispozițiilor privind conflictele de interese.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 37-39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 12, 14 și 23 din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, inspectorul de integritate,

DECIDE:

1. Se constată că dl Vitalie Cuței, exercitând mandatul de consilier în cadrul Consiliului raional Edineț, având interes personal rezultat din relația cu persoana juridică, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

- **nedeclararea** în termenul legal a conflictului de interese în conformitate cu art. 12 alin. (4), lit. (a)-(b), art. 12 alin. (5), (7) din Legea nr. 133/2016;
- **nesoluționarea** în modul corespunzător a conflictului de interese reale în conformitate cu art. 14 alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016;
- **consumarea** conflictului de interese, în conformitate cu art. 12 alin. (10) al Legii 133/2016, prin participarea la votarea Deciziei cu nr. **nr. 1/25** din **08.02.2022**

2. Se aduce la cunoștința dlui Vitalie CUȚEI actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Irina OLĂRESCU